

AUTOR / **FRANZ LANG**
TYTUŁ / **O DZIAŁANIU SCENICZNYM**
WYDAWCA / **SŁOWO/OBRAZ TERYTORIA**
MIEJSCE I ROK / **GDAŃSK 2010**

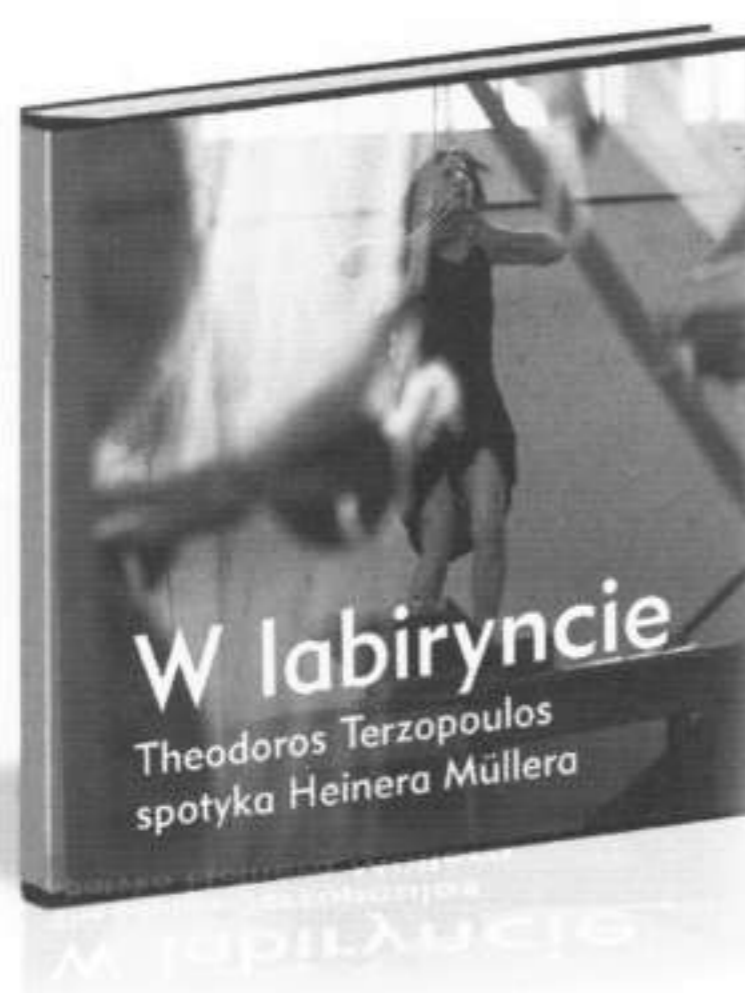
AUTOR: **PATRYK KENCKI**

Powstające od XVI wieku sceny jezuickie stanowiły jeden z najważniejszych nurtów życia teatralnego. Szkolne występy organizowane pod opieką zakonników pełniły funkcje dydaktyczne, artystyczne, moralistyczne i religijne. Studenci kolegiów w trakcie przygotowywania przedstawie-

nia bądź widowiska zdobywali umiejętności oratorskie, uczyli się eleganckiego poruszania i gestykulacji. Cały ten zasób zdolności teatralnych był niezwykle przydatny w późniejszym życiu społecznym i politycznym.

Rozprawa Franza Langa *O działaniu scenicznym*, którą wydano w Monachium w 1727 roku, przedstawia zasady związane z praktyką teatralną kolegiów jezuickich. Fragmentaryczny przekład tego utworu ogłosili jednaście lat temu w „Dialogu” Justyna Golińska i Andrzej Kruczyński. Polska edycja pełnego tekstu ukazała się niedawno w opracowaniu Justyny Zaborowskiej-Musiał, której zawdzięczamy tłumaczenie oraz niezwykle staranny komentarz (nieomal siedemset przypisów). Wydanie dzieła bawarskiego jezuita zostało także opatrzone przedmową Barbary Judkowiak, w której uczona wskazuje, jaką rolę odgrywały sceny zakonnych kolegiów, i zwraca uwagę na atrakcyjność przedmiotu dla performatyków. Edycja zawiera podobizny rycin zamieszczonych w oryginale, a także aneks poświęcony postaciom symbolicznym w teatrze (swoisty odpowiednik *Ikonologii* Cesare Ripy).

Książka Langa to lektura obowiązkowa dla wszystkich zainteresowanych historią teatru. Nie zapominajmy, że wśród pierwszych polskich aktorów zawodowych niemałe grono stanowili wychowankowie zakonnych kolegiów. W ten sposób korzenie naszych tradycji teatralnych sięgają scen szkolnych, działających według zasad opisanych w traktacie Langa. ■

TYTUŁ / **W LABIRYNCIE. THEODOROS TERZOPOULOS SPOTYKA HEINERA MÜLLERA**
PRZEKŁAD / **MAŁGORZATA SUGIERA, MATEUSZ BOROWSKI**
WYDAWCA / **INSTYTUT IM. JERZEGO GROTOWSKIEGO**
MIEJSCE I ROK / **WROCŁAW 2012**

AUTOR: **ADAM KAROL DROZDOWSKI**

W związku z udziałem Theodorosa Terzopoulosa w drugiej edycji festiwalu „Świat miejscem prawdy” Instytut Grotowskiego przygotował polską wersję albumu poświęconego dokonaniom przez reżysera inscenizacji tekstów Heinera Müllera. Promocja książki *W labiryncie. Theodoros Terzopoulos spotyka Heinera Müllera*, odbyła się w ostatni dzień premie-

rowych pokazów przygotowanej dla wrocławskiego festiwalu wersji spektaklu *Mauzer*.

Wydawnictwo jest pierwszym krokiem do wypełnienia naraz dwóch istotnych teatrologicznych luk. Chociaż w Polsce ukazały się tłumaczenia najważniejszych dramatów Müllera, z tekstów krytycznych spotkałem się dotychczas tylko z *Godziną aktora: poszukiwaniem utopii w dramaturgii Heinera Müllera* Ewy Walerich-Szymani. O Terzopoulosie zaś polska nauka o teatrze do tej pory milczała.

Trafna wydaje się w tej sytuacji formuła kolażowej kompozycji tekstów składających się na tom *W labiryncie*. Rozmowa z bliskim współpracownikiem i przyjacielem Müllera, jakim był Grek, wprowadza w intymną optykę, daje wgląd w poglądy i metody pracy obu bohaterów książki równocześnie, ale zachowując prywatny charakter, pozostaje źródłem półoficjalnym, rodzajem „materiałów do...”. Zestaw szkiców Terzopoulosa, skupionych albo na przyjacielem, albo na pracy nad jego dramatami, inkrustowany notatkami z prób, prywatnymi zdjęciami i odręcznymi zapiskami Müllera, dopełnia tego obrazu.

Dla widza wchodzącego dopiero w teatralny świat greckiego reżysera nieoceniona jest zaś dokumentacja fotograficzna jego prac opartych m.in. na *Materiałach do Medei* czy *Kwartecie*. Mając w pamięci komentarze reżysera, łatwo prześledzić jego drogę dochodzenia do ascezy w formie plastycznej przy zachowaniu nacisku na intensywność emocji aktorów.

Należy mieć nadzieję, że krok poczyniony przez Instytut Grotowskiego zmobilizuje do uzupełnienia braków w polskiej recepcji krytycznej obu zasłużonych dla współczesnego teatru twórców. ■